

ΑΡΧΑΙΑ Α ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

2^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

Ἐλαφος εὐμεγέθης ὥρα θέρους διψῶν παραγίνεται ἐπὶ τινα πηγὴν διαυγὴ καὶ βαθεῖαν καὶ πίων ὅσον ἤθελεν προσεῖχεν τῇ τοῦ σώματος ἰδέᾳ. Καὶ μάλιστα μὲν ἐπὶ τὴν φύσιν τῶν κεράτων ὡς κόσμος εἶη παντὶ τῷ σώματι. Ἐψεγεν δὲ τὴν τῶν σκελῶν λεπτότητα ὡς οὐχ οἴων τε ὄντων φέρειν πᾶν τὸ βάρος. Ἐν ᾧ δὲ πρὸς τούτοις ἦν, ὕλακὴ τε κυνῶν αἰφνιδίως ἀκούεται καὶ κυνηγέται πλησίον. Ὁ δὲ πρὸς φυγὴν ὥρμα καὶ μέχρις ὅπου διὰ πεδίου ἐποιεῖτο τὸν δρόμον, ἐσώζετο ὑπὸ τῆς ὠκύτητος τῶν σκελῶν. Ἐπεὶ δὲ εἰς πυκνὴν καὶ δασεῖαν ὕλην ἐνέπεσεν, ἐμπλακέντων αὐτῷ τῶν κεράτων ἑάλω, πείρα μαθὼν ὅτι ἄρα ἄδικος ἦν τῶν ἰδίων κριτῆς ψέγων μὲν τὰ σῶζοντα, ἐπαινῶν δὲ τὰ προδόντα αὐτόν.

1. Ποιό ἦταν το στοιχείο στο σώμα του ελαφιού που το βοήθησε να ξεφύγει από τους κυνηγούς; Αντιθέτως ποιο στοιχείο λάρρευε το ίδιο επάνω του;

2. Τι νομίζετε ὅτι διδάσκει ο μύθος του Αισώπου;

3. Χρησιμοποιώντας την κατάλληλη κατάληξη να σχηματίσετε πα-ράγωγα ουσιαστικά της α.ε. που να δηλώνουν ὅ,τι ζητείται στην παρένθεση:

ἄδω	→ ἀοιδ-..... (πρόσωπο που ενεργεῖ)
σφάλλω	→ σφάλ-..... (αποτέλεσμα ενέργειας)
κλίνω	→ κλί-..... (ενέργεια, κατάσταση)
ἐγείρω	→ ἔγερ-..... (ενέργεια, κατάσταση)
βλέπω	→ βλέμ-..... (αποτέλεσμα ενέργειας)
δημιουργῶ	→ δημιουργ-.. (πρόσωπο που ενεργεῖ)
λατρεύω	→ λατρ-..... (ενέργεια, κατάσταση)

4. Να σχηματίσετε παράγωγα ουσιαστικά από τα παρακάτω επίθετα χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες παραγωγικές καταλήξεις από τις εξής:

- οσύνη, -άς, -(ύ)της, -ία, -(ό)της, -(ο)ια, - (ε)ια.

πονηρός , εὐθύς , παλαιός , ἐγγνώμων , ὀξύνοους , τρεῖς , ἀγαθός , ἀληθὴς δοῦλος ἀπαλός

5. Να μεταφέρετε τα ρήματα στους χρόνους που λείπουν, διατηρώντας τα στο ίδιο πρόσωπο και αριθμό

ἐπιστεύομεν

ταράξουσι

ἐπληξε

ἠθροίκατε

ώρίκεσαν

ράπτετε

ᾤκιζε

κατέταξε

πεφροντίκαμεν

ἐτεθαυμάκεμεν

προφυλάττει

6. Να βρείτε τι είναι συντακτικά οι λέξεις του κειμένου-

ἔλαφος εὐμεγέθης, τῇ τοῦ σώματος ἰδέᾳ, φέρειν πᾶν τὸ βάρος, ἐμπλακέντων τῶν κεράτων ἑάλω, ἐπαινῶν δὲ τὰ προδόντα αὐτόν.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ 2^{ου} ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ

1. Ενότητα 6 (ερωτήσεις 1 & 2 του σχολικού συνδυαστικά.)

2. Ενότητα 6 (ερώτηση 3 του σχολικού βιβλίου)

3. αοιδός, σφάλμα, κρίσις, έγερσις, βλέμμα, δημιουργός, λατρεία.

4. πονηριά, εύθυτης, παλαιότης, εύγνωμοσύνη, Όξύνοια, τριάς, αγαθότης/ αγαθοσύνη, αλήθεια, δουλεία, απαλότης.

5.

- πιστεύομεν, ἐπιστεύομεν, πιστεύσομεν, ἐπιστεύσαμεν, πεπιστεύκαμεν, ἐπεπιστεύκεμεν
- τaráτπουσι, ἐτάραπτον, τaráξουσι, ἐτάραξαν, τετaráχασιν, ἐτετaráχεσαν
- πλήττει, ἐπληττε, πλήξει, ἐπληξε, πέπληγε, ἐπεπλήγει
- ἀθροίζετε, ἡθροίζετε, ἀθροίσετε, ἡθροίσατε, ἡθροίκατε, ἡθροίκετε
- ὀρίζουσιν, ὥριζον, ὀρίσουσιν, ὥρισαν, ὥρίκασιν, ὥρίκεσαν
- ράπτετε, ἐρράπτετε, ράψετε, ἐρράψατε, ἐρράφατε, ἐρράφετε
- οἰκίζει, ὥκιζε, οἰκίσει, ὥκισε, ὥκικε, ὥκικει.
- κατατάττει, κατέταπτε, κατατάξει, κατέταξε, κατατέταχε, κατετετάχει
- φροντίζομεν, ἐφροντίζομεν, φροντίσομεν, ἐφροντίσαμεν, πεφροντίκαμεν, ἐπεφροντίκεμεν
- θαυμάζομεν, ἐθαυμάζομεν, θαυμάσομεν, ἐθαυμάσαμεν, τεθαυμάκαμεν, ἐτεθαυμάκεμεν
- προφυλάττει, προεφύλαττεν, προφυλάξει, προεφύλαξε, προπεφύλαχε, προπεφυλάχει.

6. ἔλαφος- υποκείμενο ρήματος της πρότασης./ εὐμεγέθης =επιθετικός προσδιορισμός στο « ἔλαφος».

τῇ ἰδέᾳ- αντικείμενο του απαρεμφάτου προσέχειν

τοῦ σώματος- γενική υποκειμένη

φέρειν πᾶν τὸ βάρος- αντικείμενο του ρήματος, το βάρος= αντικείμενο του φέρειν/ πᾶν= κατηγορηματικός προσδιορισμός στη λέξη βάρος.

ἐμπλακέντων τῶν κεράτων ἑάλω- ἑάλω= το ρήμα/ ἐμπλακέντων= αιτιολογική μετοχή/ τῶν κεράτων= υποκείμενο της μετοχής.

ἐπαινῶν δὲ τὰ προδόντα αὐτόν- ἐπαινῶν= αιτιολογική μετοχή / τα προδόντα= επιθετική μετοχή ,αντικείμενο της μετοχής ἐπαινῶν / αὐτόν= αντικείμενο της επιθετικής μετοχής.

3° ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

Διονυσίου τυραννοῦντος Φιντίας τις Πυθαγόρειος ἐπιβεβουλευκῶς τῷ τυράννῳ, μέλλων δὲ τῆς τιμωρίας τυγχάνειν, ἠτήσατο παρὰ τοῦ Διονυσίου χρόνον εἰς τὸ πρότερον ἃ βούλεται διοικῆσαι δώσειν δ' ἔφησεν ἐγγυητὴν τῶν φίλων ἓνα. Τοῦ δὲ δυνάστου θαυμάσαντος, εἰ τοιοῦτός ἐστι φίλος ὃς ἑαυτὸν εἰς τὴν εἰρκτὴν ἄντ' ἐκείνου παραδώσει, προεκαλέσατό τινα τῶν γνωρίμων ὁ Φιντίας, Δάμωνα ὄνομα, Πυθαγόρειον φιλόσοφον, ὃς ἔγγυος εὐθὺς ἐγενήθη. Τινὲς μὲν οὖν ἐπήνουν τὴν ὑπερβολὴν τῆς πρὸς τοὺς φίλους εὐνοίας, τινὲς δὲ τοῦ ἐγγύου προπέτειαν καὶ μανίαν κατεγίνωσκον. Πρὸς δὲ τὴν τεταγμένην ὥραν ἅπας ὁ δῆμος συνέδραμεν, καραδοκῶν εἰ φυλάξει τὴν πίστιν Φιντίας. Ἦδη δὲ τῆς ὥρας συγκλειούσης Φιντίας ἀνελπίστως ἐπὶ τῆς ἐσχάτης τοῦ χρόνου ῥοπῆς δρομαῖος ἦλθε. Θαυμάσας οὖν ὁ Διονύσιος ἀπέλυσεν τῆς τιμωρίας τὸν ἐγκαλούμενον καὶ παρεκάλεσε τοὺς ἄνδρας τρίτον ἑαυτὸν εἰς τὴν φιλίαν προσλαβέσθαι.

A. ΚΕΙΜΕΝΟ (13 Ενότητες)

- 1) Ποια χάρη ζήτησε ο Φιντίας πρὶν τὴν ἐκτέλεση τῆς ποινῆς του καὶ ποια ἐγγύηση ἔδωσε; 2) Πῶς ἀντέδρασε ὁ τύραννος Διονύσιος μπροστὰ στὴ συγκινητικὴ φιλία;

B. 1. Να γράψετε τις προτάσεις που ακολουθοῦν στὸν ἄλλο ἀριθμό:

- α) Ἐγὼ μὲν Ἀθηναῖός εἰμι, ὑμεῖς δὲ Θηβαῖοι.
- β) Ἀγαθὸς εἶ σὺ καὶ δίκαιος κριτής.
- γ) Ὁ στρατηγὸς οὗτος φίλος καὶ σύμμαχός ἐστιν.
- δ) Ὁ οἶκος ἡμῶν πλούσιός ἐστιν.
- ε) Οἱ διδάσκαλοι δοῦλοί εἰσιν ἐκ Σκυθίας.

2. Να γράψετε τις λέξεις που ακολουθοῦν στὸν ἄλλο ἀριθμό:

- τοὺς (ὁ νεανίας) τὴν (ἡ γλῶττα)
- τάς (ἡ αἰχμή) τοὺς (ὁ πολίτης)
- ῶ (ὁ δεσπότης) τῆς (ἡ θήρα)
- τῆς (ἡ ἄμυνα)
- τὴν πολιτείαν

3. Να βάλετε τὰ οὐσιαστικά τῆς γ' κλίσης στὶς κατάλληλες πτώσεις ὅπως αὐτές ζητοῦνται:

- οἱ (ὁ λέων) τῶν (ὁ ἱερεὺς)
- τῶν (ὁ ἄρχων) τὴν (ἡ τέρψις)
- τὸν (ὁ γίγας) τοῖς (ὁ μάντις)
- τοῖς (ὁ ἰμάς) τῇ (ἡ φύσις)
- τὸν (ὁ Ξενοφών) τὰς (ἡ κτῆσις)
- τοῦ (ὁ θεράπων) τοῖς (ὁ ἐλέφας)

4. Να μεταφέρετε στὸν Παρατατικό, Μέλλοντα, Αόριστο καὶ Παρακείμενο Μέσης Φωνῆς τὰ ρήματα:

- πέμπει:
- ἐκδιώκει:
- ἐκστρατεύετε:
- μεταπείθομεν:

5. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ 3^{ου} ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ

A.1 (2^η ερώτηση του σχολικού βιβλίου)

A.2 (4^η ερώτηση του σχολικού βιβλίου)

- B.1**
- α) ἡμεῖς μὲν Ἀθηναῖοι ἐσμέν, σύ δέ Θηβαῖος.
 - β) Ἀγαθοὶ ἐστέ ὑμεῖς καὶ δίκαιοι κριταί.
 - γ) Οἱ στρατηγοὶ οὗτοι φίλοι καὶ σύμμαχοι εἰσίν.
 - δ) Οἱ οἴκοι ἐμοῦ /μοῦ πλούσιοι εἰσίν.
 - ε) ὁ διδάσκαλος δοῦλος ἐστὶν ἐκ Σκυθίας.

2. - τὸν νεανίαν, / τὰς γλώσσας

- τὴν αἰχμήν, / τὸν πολίτην
- ὧ δέσποτα, / τῆς θήρας
- τῶν ἀμυνῶν
- τὰς πολιτείας

3. - οἱ λέοντες/ τῶν ἱερέων

- τῶν ἀρχόντων/ τὴν τέρψιν
- τὸν γίγαντα / τοῖς μάντεσι
- τοῖς ἱμάσι/ τῇ φύσει
- τὸν Ξενοφώντα/ τὰς κτήσεις
- τοῦ θεράποντος/ τοῖς ἐλέφασιν

4. - ἐπέμπετο, πέμπεται, ἐπέμψατο, πέπεμπται

- ἐξεδιώκετο, ἐκδιώκεται, ἐξεδιώξατο, ἐκδεδιώκεται
- ἐξεστρατεύεσθε, ἐκστρατεύσεσθε, ἐξεστρατεύσασθε, ἐξεστράτευσθε
- μετεπειθόμεθα, μεταπεισόμεθα, μετεπεισάμεθα, μεταπεπείσμεθα

5. - Διονυσίου τυραννοῦντος : χρονική μετοχή,

Διονυσίου : υποκείμενο της χρονικής μετοχής.

- διοικῆσαι : Αντικείμενο του ρήματος ἡτήσατο
- φίλος : κατηγορούμενο
- ὄνομα : αιτιατική της αναφοράς
- προπέτειαν καὶ μανίαν : αντικείμενα του ρήματος
- τὴν τεταγμένην : επιθετική μετοχή, επιθετικός προσδιορισμός στο «ὥραν»
- τῆς τιμωρίας τὸν ἐγκαλούμενον :
 - τῆς τιμωρίας= αντικείμενο ἔμμεσο του ρήματος «ἀπέλυσεν»
 - τὸν ἐγκαλούμενον= αντικείμενο ἄμεσο στο ρήμα «ἀπέλυσεν»
- εἰς τὴν φιλίαν προσλαβέσθαι. : προσλαβέσθαι.= ἔμμεσο αντικείμενο του ρήματος
εἰς τὴν φιλίαν =εμπρόθετος προσδιορισμός της κατάστασης.